

جاده‌ها می‌کشند

(مصاحبه با دکتر محمدی)

علیرضا محمدی دارای دکتری تنوع زیستی از دانشگاه تهران است و بر روی موضوعات مدیریت تعارض انسان و حیات وحش و بوم‌شناسی جاده تحقیق می‌کند.

❖ تا چه حد تلفات جاده‌ای را در کاهش جمعیت یوز موثر می‌دانید؟

تصادفات جاده‌ای حیات وحش امروزه یک تهدید بزرگ برای گونه‌های در معرض خطر انقراض در دنیا محسوب می‌شود. یوزپلنگ آسیایی نیز به عنوان یک گونه در معرض خطر انقراض از این قضیه مستثنی نیست و جاده‌ها در کنار دیگر عوامل تهدید کننده یوزپلنگ در کشور از قبیل حضور گله‌های دام و سگ‌های گله در زیستگاه این گونه، کاهش جمعیت طعمه‌های وحشی و غیره جمعیت این گونه را تهدید می‌کنند به همین دلیل این عامل تهدید کننده را در کنار دیگر عوامل تهدید کننده این گونه در کشور نباید نادیده گرفت. تاکنون تعداد ۱۵ قلاده از این گونه با ارزش بر اثر تصادفات جاده‌ای حیات وحش در کشور از بین رفته‌اند که این آمار نشان دهنده تاثیر زیاد این عامل در کاهش جمعیت این گونه است. شاید تصور بسیاری بر این باشد که جاده‌هایی که هم‌اکنون تصادفات جاده‌ای حیات وحش از آنها گزارش می‌شود از دیر باز بوده‌اند اما این نکته را نباید فراموش کرد که در گذشته حجم تردد خودروهای عبوری با توجه به جمعیت کم انسان در این جاده‌ها کمتر بوده است. اما امروز حجم خودروهای عبوری در این جاده‌ها بسیار زیاد است. دو عامل مهم در جاده‌ها که منجر به مرگ گونه‌ها می‌شوند سرعت بالای وسایل نقلیه و حجم تردد خودروهای عبوری است.

همچنین این نکته را نباید فراموش کرد که در مدیریت حیات وحش همواره باید به سمت نگاه رویکرد چند گانه (Multiple approach) حرکت نمود چرا که تمرکز بر یک یا دو عامل تهدید کننده ما را به سمت حفاظت کارآمد سوق نخواهد داد. بنابراین در بحث حفاظت این گونه باید تمامی عوامل تهدید کننده را اولویت بندی و سپس تلاش نمود تا در جهت حفاظت، کارهای اجرایی برای کاهش اثر هر یک از عوامل تهدید کننده صورت پذیرد.

❖ خطرناک ترین جاده در حال حاضر برای یوز کدام جاده است؟

تاکنون جاده ها در استان سمنان و یزد این گونه را تهدید می کنند اما در حال حاضر بیشتر تلفات جاده ای گزارش شده مربوط به جاده میامی - عباس آباد است که از حاشیه منطقه حفاظت شده توران می گذرد.

❖ چه راهکارهایی تا به حال برای ایمن کردن جاده ها انجام شده است؟ چه اقداماتی باید انجام شود؟

تا کنون تنها اقدامات حفاظتی صورت گرفته در جاده عباس آباد - میامی است. که این اقدامات عبارتند از نصب ۸ تابلو حضور یوزپلنگ به همراه چراغ هشدار دهنده در قبل محدوده خطر تصادفات جاده ای مشخص شده در این جاده. نصب ۴ پیلپورد در دو سمت جاده (قبل محدوده خطر تصادفات جاده ای) به منظور افزایش هوشیاری رانندگان و اجرای فنس کشی حدود ۵ کیلومتر در مسیر رفت و برگشت که همچنان به پایان نرسیده است.

یکی دیگر از اقداماتی که به نظر من باید در کنار فاکتورهای دیگر با همکاری پلیس راه صورت بگیرد افزایش دوربین پلیس فعال در منطقه است. چرا که تعداد ۲ دوربین پلیس در محدوده خطر هستند که هر دو غیر فعال هستند و تمامی رانندگان در این مسیر از این امر با خبر هستند و با سرعت ۱۲۰ کیلومتر بر ساعت در این محدوده حرکت می کنند. شاید بسیاری بر این باور باشند که با نصب سرعت گیر مشکل حل خواهد شد اما متأسفانه این جاده یک بزرگراه هست که سرعت مجاز رانندگی در آن بالاست و یک جاده ترانزیتی محسوب می شود که میزان تردد خودروها در آن بالاست و به لحاظ رفاه رانندگان نصب سرعت گیر امکان پذیر نیست و وزارت راه با اجرای این امر موافقت نخواهد کرد.

❖ وضعیت یوز را در ایران چگونه ارزیابی می کنید و چه رویکردی باید برای حفظ آن پیش گرفته شود؟

یوزپلنگ در حال حاضر وضعیت بحرانی را در کشور ما دارد و باید با افزایش تعداد محیط بان در زیستگاه های این گونه حفاظت از زیستگاه و طعمه های این گونه را افزایش داد و مدیریت دام و گله داران را در زیستگاه این گونه فراموش نکرد. همچنین در کنار این راهکارها بحث تکثیر در اسارت را به عنوان یک راهکار دیگر در دستور کار قرار داد.